
شهروندانش مند

ایمان غازیانی

www.ketab.ir

۱۳۹۹

انتشارات آوند اندیشه

سرشناسه	: غازياني، ايمان، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پديدآور	: شهروند دانش‌مند / ايمان غازياني.
مشخصات نشر	: شيراز: آوند اندیشه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهري	: ۱۱۴ ص: ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
شابک	: 978-622-6336-63-5
وضعيت فهرست‌نويسي	: فيبا
يادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۱۳.
موضوع	: تحقيق -- مشارکت شهروندان
موضوع	: Research -- Citizen participation
موضوع	: شهروندان -- راهنمای آموزشی
موضوع	: Civics -- Study and teaching
رده‌بندي کنگره	: Q ۱۸۰ / ۵۵
رده‌بندي ديويي	: ۰۰۱۲۴۲
شماره کتابشناسي ملي	: ۷۳۹۸۵۳۳
وضعيت رکورد	: فيبا

شهروند دانش‌مند ايمان غازياني

چاپ اول / ۱۳۹۹ / ۲۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۳۶-۶۳-۵

شيراز، هدايت غربي، کوچه ۷، پلاک ۲۲۸، همراه: ۰۹۱۷۷۰۰۲۰۷۴

فهرست مطالب

۹

*/ پیش گفتار

بخش اول / تاریخچه‌ای خلاصه از دانش شهروندی

- ۱۳ دانش شهروندی چیست؟
- ۱۸ تاریخچه دانش شهروندی
- ۲۲ آیا شهروندان می‌توانند به علم کمک کنند؟
- ۲۴ اهمیت دانش شهروندی از نگاه پژوهش‌گران
- ۲۶ چرا دانش شهروندی محبوب است؟
- ۲۹ شهروندان دانش‌مند کیست؟
- ۳۲ انگیزه: درک علاقه افراد جامعه به دانش شهروندی
- ۳۴ دانش شهروندی چه مزیت‌هایی دارد؟
- ۳۶ چشم‌انداز دانش شهروندی در جهان

بخش دوم / ساختار پروژه‌های دانش شهروندی

- ۵۵ انتخاب رویکرد: اولین گام در پروژه‌های دانش شهروندی
- ۶۰ داده، اصلی‌ترین بخش در پروژه دانش شهروندی

۸ شهروند دانش مند (مشارکت . کاوش . ارتباط)

- ۷۱ نقاط قوت دانش شهروندی
- ۷۳ نقاط ضعف دانش شهروندی
- ۷۶ آیا دانش شهروندی برای پژوهش شما انتخابی مناسب است؟

۷۹ بخش سوم / دانش شهروندی در عمل

- ۸۰ مرحله نخست: تعریف پروژه دانش شهروندی
- ۸۷ مرحله دوم: توسعه پروژه دانش شهروندی
- ۹۷ مرحله سوم: اجرای پروژه دانش شهروندی

۱۰۵ بخش چهارم / پروژه های دانش شهروندی در جهان

- ۱۱۳ * / منابع

پیش‌گفتار

تصویر شماره ۱: کبکی
دابینز؛ شش‌ساله ساکن
حومه شهر لندن.

در اکتبر سال ۲۰۰۹ دختر شش ساله ساکن حومه شهر لندن، یک شاپرک^۱ پشمالو و غیر معمولی را پشت پنجره اتاق خود مشاهده کرد. مانند همه بچه‌های هم‌سن و سال خود، کنج کاوانه به دنبال پاسخ این سوال بود که این موجود

۱. بیدها یا شاپرک‌ها گروهی از حشرات مرتبط با پروانه هستند که در رده زیستی پولک بالان قرار می‌گیرند. انواع مختلف بیدها بین ۱۵۰ هزار تا ۲۵۰ هزار گونه هستند که تعداد زیادی از آنان هنوز کشف نشده‌اند. بیش‌تر آن‌ها در شب فعالیت دارند و به اصطلاح شب‌زی هستند، ولی برخی از گونه‌های آن در روز فعالیت می‌کنند. تفاوت اساسی میان پروانه‌ها و بیدها وجود ندارد.

چیست؟، پدر کیتی دابینز شش ساله با ارسال عکس این شاپرک بهشمالو در یک انجمن علمی آنلاین، از پژوهش گران درخواست کرد تا به سوال دخترش پاسخ دهند. در مدت کم تر از ۲۴ ساعت حشره شناسان^۱ لندن تأیید کردند که این موجود گونه ای کم یاب از شاپرک درختی به نام Leaf Notcher است که از پانزده سال گذشته تا کنون در انگلیس مشاهده نشده است؛ تا آن زمان اغلب حشره شناسان فکر می کردند که این گونه منقرض شده است یا به نوعی از کشور انگلیس نقل مکان کرده است.

این رویداد نمونه ای از توانمندی دانش شهروندی است که به افراد جامعه این امکان را می دهد تا با مشارکت در پژوهش های علمی، علاوه بر فراگیری یک موضوع علمی جدید، به عنوان یک شهروند مسئول و آگاه در جامعه در گسترش علم مشارکت نمایند. دانش شهروندی رویکردی قدرت مند و رو به گسترش در جهان برای جمع آوری و پایش داده های تحقیقاتی از طریق شهروندان است.

دانش شهروندی رویکردی است که با بهره مندی از سه شاخص اصلی مشارکت، کاوش و اشتراک گذاری در بین افراد جامعه، ضمن درگیر کردن آنها در حل مشکلات و مسائل مختلف جامعه و محیط زندگی خود، باعث افزایش آگاهی و نوآوری و کسب مهارت های مختلف در بین اقشار مختلف جامعه می گردد. پروژه های دانش شهروندی غالباً توسط نهادهای علمی یا پژوهش گران مستقل طراحی می شود و شهروندان با مشارکت در جمع آوری و پایش داده ها به این

گروه‌ها کمک می‌کنند.

دانش شهروندی رویکرد جدیدی نیست و از گذشته به‌عنوان علم جمعی و یا علمی جامعه‌محور معرفی شده است. اما از زمان گسترش فن‌آوری و اینترنت در جهان، بهره‌گیری از این رویکرد در پروژه‌های تحقیقاتی اعم از محیط‌زیست، علوم اجتماعی، پزشکی و مدیریت شهری گسترش یافته است.

این کتاب به‌عنوان یک مرجع اولیه برای آشنایی با تاریخچه ظهور و رشد دانش شهروندی در جهان، تأثیر آن در پژوهش‌های علمی و بررسی ساختار پروژه‌های دانش شهروندی گردآوری و تالیف شده است. در این کتاب ضمن بررسی توانمندی‌های این رویکرد در پروژه‌های مختلف پژوهشی، با فرآیند طراحی یک پروژه دانش شهروندی از ابتدا تا انتها آشنا خواهید شد.

این کتاب شامل چهار بخش اصلی است:

- تاریخچه خلاصه از دانش شهروندی
- ساختار پروژه‌های دانش شهروندی
- پروژه‌های دانش شهروندی در عمل
- پروژه‌های بزرگ دانش شهروندی در جهان